

INFORMACE

o nehodovosti na pozemních komunikacích v ČR v období leden až květen 2004

Policii ČR bylo za prvních 5 měsíců letošního roku nahlášeno celkem 79 506 nehod, při kterých bylo 389 osob usmrceno, 1 665 osob těžce zraněno a 10 253 osob zraněno lehce. Odhadnutá hmotná škoda dopravní policií na místě nehody je 3 846,92 mil. Kč. Porovnání hodnot základních ukazatelů se stejným obdobím roku 2003 je následující:

Pokles zaznamenáváme v kategorii:

- počet usmrcených o 68 osob, tj. o 14,9%
- počet těžce zraněných o 126 osob, tj. o 7,0%
- počet lehce zraněných o 264 osob, tj. o 2,5%

Nárůst zaznamenáváme v kategorii:

- počet nehod o 3 285 tj. o 4,3%
- odhad hmotné škody o 303,5 mil. Kč tj. o 8,6%.

Počet nehod nahlášených policií je v porovnání s prvními pěti měsíci minulého roku vyšší; ve srovnání s hodnoceným obdobím od ledna do konce dubna 2004 došlo ale ke snížení nárůstu počtu nehod o 0,8 procentního bodu. Nadále zůstává příznivý vývoj v počtu usmrcených a zraněných osob. Od roku 1990 je počet nehod 3. nejvyšší – v roce 1999 se stalo v tomto období 86 711 nehod a v roce 2000 86 343 nehod. U počtu usmrcených osob jde od roku 1990 o nejnižší počet; stejný počet usmrcených osob – 389 – byl i v roce 1990.

Nárůst počtu nehod zaznamenáváme u 70% měsíčně sledovaných nehodových položek. Největší absolutní nárůst byl u nehod zaviněných řidiči motorových vozidel – o 3 206 nehod, z toho u řidičů osobních automobilů o 1 250, u řidičů nákladních automobilů o 1 529, u řidičů autobusů o 146; naproti tomu zaznamenáváme pokles nehod zaviněných cyklisty – o 100 nehod a řidiči malých motocyklů – o 39 nehod.

Počet usmrcených osob byl nižší u 61% měsíčně sledovaných nehodových položek a u 16% položek zůstal na stejné úrovni jako v roce 2003. Největší absolutní snížení bylo u těchto nehodových položek:

- zaviněno řidičem motorového vozidla (- 44 osob), z toho řidičem autobusu o 24 osob a řidičem osobního automobilu o 19 osob,
- nesprávným způsobem jízdy o 42 osob,
- mimo obec o 58 osob,
- na silnicích I. třídy o 49 osob,
- na mokrému povrchu o 41 osob,
- v noci bez veřejného osvětlení o 47 osob atd.

K velmi nepříznivému vývoji dochází i u odhadu hmotných škod, který je proti stejnému období roku 2003 vyšší o 8,6%; proti minulému hodnocenému období (leden až duben 2004) došlo ke snížení nárůstu odhadu hmotných škod o 0,8 procentního bodu. V průměru na jednu nehodu připadá škoda 48 385 Kč. Nejvyšší průměrná škoda je u nehod s požárem vozidla - 257 477 Kč, u nehod na železničních přejezdech je průměrná výše škody téměř 118 000 Kč, u nehod zaviněných na dálnici přes 110 000 Kč atd. Nejnižší průměrná škoda je pak u nehod zaviněných cyklisty - necelých 7 200 Kč.

Za prvních pět měsíců letošního roku se stalo 7 218 nehod, kdy viník z místa nehody ujel. Je to o 108 nehod více než v roce 2003, což je více o 1,5 %. Zemřelo při nich 8 osob (pokles o 4 osoby, tj. o 33,3%), dalších 384 osob bylo zraněno (zvýšení o 12 osob). Odhad hmotné škody při těchto nehodách vzrostl o 2,7% (o 3,9 mil. Kč).

V následující tabulce je přehled o počtech nehod a počtech usmrčených osob podle sledovaných viníků.

PŘEHLED VINÍKŮ A ZAVINĚNÍ NEHOD

Viník, zavinění nehody leden až květen 2004	Počet nehod	tj. %	Počet usmrčených	tj. %
ŘIDIČEM MOTOROVÉHO VOZIDLA	73 625	92,6	360	92,5
ŘIDIČEM NEMOTOROVÉHO VOZIDLA	779	1,0	13	3,3
CHODCEM	772	1,0	11	2,8
JINÝM ÚČASTNÍKEM	93	0,1	0	0,0
ZÁVADOU KOMUNIKACE	349	0,4	0	0,0
TECHNICKOU ZÁVADOU VOZIDLA	494	0,6	0	0,0
LESNÍ, DOMÁCÍ ZVĚŘÍ	3 110	3,9	0	0,0
JINÉ ZAVINĚNÍ	284	0,4	5	1,3

Přes 92% z celkového počtu nehod připadá na nehody zaviněné řidiči motorových vozidel, na druhém místě jsou nehody zaviněné - způsobené – domácí a lesní zvěří, dále následují nehody zaviněné řidiči nemotorových vozidel a chodci. Z hlediska následků nehod je pořadí odlišné - za kategorií nehod zaviněných řidiči motorových vozidel následují řidiči nemotorových vozidel a chodci.

V další tabulce jsou uvedeny hlavní příčiny nehod řidičů motorových vozidel v období leden až květen 2004.

HLAVNÍ PŘÍČINY NEHOD ŘIDIČŮ MOTOROVÝCH VOZIDEL

Hlavní příčina nehody leden až květen 2004	Počet nehod	tj. %	Počet usmrčených	tj. %
NEPŘÍMĚŘENÁ RYCHLOST	14 937	20,3	167	46,4
NESPRÁVNÉ PŘEDJÍŽDĚNÍ	1 537	2,1	21	5,8
NEDÁNÍ PŘEDNOSTI	12 293	16,7	59	16,4
NESPRÁVNÝ ZPŮSOB JÍZDY	44 858	60,9	113	31,4

Nejčastější hlavní příčinou nehod je stále nesprávný způsob jízdy, na který připadá přes 60% nehod, dalších 20% nehod zavinili řidiči motorových vozidel z důvodu nepřiměřené rychlosti, necelých 17% připadá na nedání přednosti a přes 2% jde na konto nesprávného předjíždění. Prvenství v počtu usmrčených osob stále patří nepřiměřené rychlosti jízdy - 167 osob, tj. více než 46% z následků nehod řidičů. Oproti stejnému období loňského roku se počet nehod zvýšil u všech příčin – u nepřiměřené rychlosti jízdy – o 2 426 nehod (tj. o 19,4%), u nedání přednosti je zvýšení o 518 nehod (tj. o 4,4%), u nesprávného způsobu jízdy je zvýšení o 228 nehod (tj. o 0,5%) a u nesprávného předjíždění o 34 nehod (tj. o 2,3%).

Počet usmrčených je vyšší pouze u nehod zaviněných nedáním přednosti v jízdě (o 8 osob) a nesprávným předjížděním (o 4 osoby). U ostatních hlavních příčin jsou následky nižší a největší snížení je u nehod zaviněných nesprávným způsobem jízdy – pokles o 42 osob, tj. o 27,1%. U nepřiměřené rychlosti došlo ke snížení o 14 osob (tj. o 7,7%).

V následujících tabulkách uvádím deset nejčtetnějších a deset nejtragičtějších příčin nehod řidičů motorových vozidel v období leden až květen letošního roku.

Nejčtetnější příčinou nehod řidičů motorových vozidel v období leden až květen 2004 bylo nevěnování potřebné pozornosti řízení vozidla a nedodržení bezpečné vzdálenosti za vozidlem a velmi vysoký počet je i u nehod zaviněných z důvodu nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky atd.

pořadí	DESET nejčtetnějších příčin nehod řidičů motorových vozidel; leden až květen 2004	počet nehod
1.	řidič se plně nevěnoval řízení vozidla	11 860
2.	nedodržení bezpečné vzdálenosti za vozidlem	11 428
3.	nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky	10 317
4.	nesprávné otáčení nebo couvání	8 283
5.	nezvládnutí řízení vozidla	4 633
6.	nedání přednosti upravené dopravní značkou "DEJ PŘEDNOST V JÍZDĚ !"	4 074
7.	vjetí do protisměru	2 494
8.	vyhýbání bez dostatečného bočního odstupu	2 460
9.	nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky	2 328
10.	jiný druh nesprávné jízdy	1 817

Nejtragičtější příčinou bylo nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky (mokrá nebo jinak kluzká vozovka) a při těchto nehodách zahynulo 44 lidí a stejný počet zahynul i při nehodách zaviněných nepřizpůsobením rychlosti dopravně technickému stavu vozovky atd.

pořadí	DESET nejtragičtějších příčin nehod řidičů motorových vozidel; leden až květen 2004	počet usmrčených osob
1.	nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky	44
2.	nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky	44
3.	řidič se plně nevěnoval řízení vozidla	41
4.	vjetí do protisměru	31
5.	nepřizpůsobení rychlosti vlastnostem vozidla a nákladu	28
6.	nezvládnutí řízení vozidla	23
7.	nepřizpůsobení rychlosti hustotě provozu	16
8.	nedání přednosti upravené dopravní značkou "DEJ PŘEDNOST V JÍZDĚ !"	12
9.	nedání přednosti upravené dopravní značkou " STÚJ, DEJ PŘEDNOST V JÍZDĚ !"	12
10.	kolize s protijedoucím vozidlem při předjíždění	12

V porovnání se stejným obdobím roku 2003 byl vyšší počet nehod zaviněných řidiči motorových vozidel z důvodu:

- ❖ nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky 2 668 nehod
- ❖ nesprávné otáčení nebo couvání o 749 nehod
- ❖ vyhýbání bez dostatečného bočního odstupu o 628 nehod
- ❖ jiný druh nesprávné jízdy o 289 nehod

Naproti tomu byl nižší počet nehod zaviněných z důvodu:

- ❖ nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky o 112 nehod
- ❖ nezvládnutí řízení vozidla o 220 nehod
- ❖ řidič se plně nevěnoval řízení vozidla o 1 220 nehod

Počet usmrčených osob byl vyšší u nehod zaviněných z důvodu:

- ❖ nepřizpůsobení rychlosti hustotě provozu o 10 osob
- ❖ nepřizpůsobení rychlosti vlastnostem vozidla a nákladu o 6 osob
- ❖ kolize s předjížděným vozidlem při předjíždění o 4 osoby
- ❖ nedání přednosti chodci na vyznačeném přechodu o 4 osoby

Počet usmrčených osob byl nižší u nehod zaviněných z důvodu:

- nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky o 6 osob
- překročení předepsané rychlosti stanovené pravidly o 6 osob
- řidič se plně nevěnoval řízení vozidla o 9 osob
- nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky o 17 osob
- vjetí do protisměru o 28 osob atd.

V následující tabulce je uvedeno členění nehod podle místa, tj. zda k nehodě došlo v obci nebo mimo obec, včetně porovnání se stejným obdobím minulého roku, index -rok 2003=100%.

MÍSTA NEHOD

Místo nehody leden až květen 2004	Počet nehod	Počet usmrčených	Počet těžce zraněných	Počet lehce zraněných	Hmotná škoda v mil. Kč
V OBCI	57 680	154	878	6 168	2 368,34
Index rok 2003=100%	103,0	93,9	95,9	95,9	107,0
MIMO OBEC	21 826	235	787	4 085	1 478,57
Index rok 2003=100%	107,9	80,2	89,9	99,9	111,2
z toho DÁLNICE	2 024	19	25	188	223,17
Index rok 2003=100%	126,7	105,6	67,6	102,2	124,4

V obci je vyšší - počet nehod o 1 683 a odhad hmotných škod – o 154,6 mil. Kč; počet usmrčených je nižší o 10 osob, počet těžce zraněných je nižší o 38 osob a lehce zraněných o 261 osob.

Mimo obec je vyšší - počet nehod o 1 602 a odhad hmotných škod o 148,9 mil. Kč. Nižší je počet usmrčených o 58 osob, počet těžce zraněných o 88 osob a počet lehce zraněných o 3 osoby.

Na dálnici je vyšší - počet nehod o 427, počet usmrčených o 1 osobu, počet lehce zraněných o 4 osoby a odhad hmotných škod o 43,8 mil. Kč. Nižší je pouze počet těžce zraněných osob – o 12 osob.

V hodnoceném období byly nehodami nejvíce zatíženy místní komunikace (20 534 nehod) a vybraná komunikační síť velkých měst (14 723 nehod), v pořadí četnosti pak následují silnice I. třídy (13 872 nehod). Počet nehod byl vyšší na všech druzích komunikací mimo vybranou komunikační síť velkých měst, kde došlo ke snížení počtu o 568 nehod. Největší absolutní zvýšení registrujeme na silnicích II. a I. třídy (o 1 074, resp. o 946 nehod).

Nejvíce usmrčených stále připadá na silnice I. a II. třídy (138, resp. 88 osob); při nehodách na silnicích III. třídy zahynulo 60 osob, při nehodách na vybrané komunikační síti velkých měst bylo usmrčeno 41 osob, na místních komunikacích 35 osob a na účelových komunikacích 8 osob. Počet usmrčených byl nižší na všech druzích komunikací – na silnicích I. třídy o 49 osob, na silnicích II. a III. třídy a na účelových komunikacích shodně o 6 osob a na místních komunikacích o 2 osoby. Počet usmrčených na vybrané komunikační síti velkých měst zůstal na stejné úrovni jako v roce 2003.

Pod vlivem alkoholu bylo zaviněno celkem 3 039 nehod (tj. 4,02% z celkového počtu), při kterých bylo **19 osob usmrčeno** a 1 272 zraněno. Oproti loňskému období je počet nehod nižší o 435 (tj. snížení o 12,5%), **počet usmrčených je nižší o 13 osob (tj. o 40,6%)** a počet zraně-

ných je nižší o 461 osob. Počet usmrcených při těchto nehodách představuje 4,88% z celkového počtu letošních silničních obětí. Nejvíce usmrcených při těchto nehodách bylo na území Jihočeského kraje – 5, což představuje 16,7% z celkového počtu usmrcených osob v tomto regionu.

Z celkového počtu těchto nehod zavinili řidiči osobních automobilů - 2 546 (- 366 nehod), cyklisté – 125 (- 63 nehod), chodci – 103 (- 3 nehody), řidiči nákladních automobilů - 181 (+ 23 nehod), řidiči motocyklů – 31 (- 18 nehod) atd.

Nejvíce nehod zaviněných pod vlivem alkoholu bylo při sobotních nehodách – 734, nejméně při pondělních – 276. V tomto směru byla nejhorším dnem sobota 1. května, kdy ze 450 nehod bylo 64 zaviněno pod vlivem alkoholu (tj. 14,7%). Na druhé straně je pondělí 8. března, kdy ze 460 nehod jsou pouze 4 zaviněné pod vlivem alkoholu (tj. 0,87%).

Členění nehodovosti podle jednotlivých krajů ČR a porovnání s loňským obdobím je v následující tabulce.

<i>K r a j leden až květen 2004</i>	<i>Počet nehod</i>	<i>Index</i>	<i>Počet usmrcených</i>	<i>Index</i>	<i>Rozdíl usmrcených</i>
HLAVNÍ MĚSTO PRAHA	13268	90,5	19	79,2	-5
STŘEDOČESKÝ	10415	108,8	63	92,6	-5
JIHOČESKÝ	5986	111,6	30	46,9	-34
ZÁPADOČESKÝ	7505	102,8	37	94,9	-2
SEVEROČESKÝ	8800	104,6	50	90,9	-5
VÝCHODOČESKÝ	8644	110,1	50	72,5	-19
JIHOMORAVSKÝ	12486	111,3	70	92,1	-6
SEVEROMORAVSKÝ	12402	104,7	70	112,9	8

Nejvíce nehod bylo policií zaregistrováno na území hl.m. Prahy – 13 268 a nejméně pak na území Jihočeského kraje – 5 986 nehod. Počet nehod byl v sedmi krajích vyšší, než ve stejném období loňského roku a největší relativní zvýšení zaznamenáváme na území Jihočeského, Jihomoravského a Východočeského kraje – o 11,6%, resp. o 11,3%, resp. o 10,1%. Snížení počtu nehod zaznamenáváme pouze na území hlavního města Prahy a to o 9,5%.

Nejvíce usmrcených bylo při nehodách na území Jihomoravského a Severomoravského kraje – shodně po 70 osobách. Počet usmrcených byl nižší na území 7 krajů, jediným krajem, kde došlo k nárůstu počtu usmrcených, je Severomoravský kraj (o 8 osob, tj. o 12,9%). Největší absolutní pokles byl na území Jihočeského a Východočeského kraje - o 34 osob, resp. o 19 osob atd.

Nejvyšší závažnost nehod, tj. porovnání počtu usmrcených osob připadajících na 1000 nahlášených nehod, byla na území Středočeského kraje, kde tento ukazatel má hodnotu 6,1. Hodnotu 5,8 má tento ukazatel ve Východočeském kraji, 5,7 v Severočeském kraji a 5,6 v Jihomoravském a v Severomoravském kraji. Nejnižší hodnota byla na území hl.m. Prahy a Západočeského kraje – 1,4, resp. 4,9 usmrcené osoby na 1 000 nehod. Průměr ČR má hodnotu 4,9 usmrcených osob na 1 000 nehod a to znamená, že oproti stejnému statistickému období za rok 2003 se tento ukazatel zlepšil – v roce 2003 měl hodnotu 6,0.

Podle statistiky nehod vychází pondělky (zatím 13 701 nehod) jako dny s nejvyšším počtem nahlášených nehod. V pořadí četnosti následují pátky (13 647 nehod) a středy (12 743 nehod). Oproti roku 2003 ubylo pátečních a sobotních nehod (o 0,9%, resp. o 3,4%) a naproti tomu nejvíce přibýlo čtvrtečních, nedělních a úterních nehod (o 8,7%, resp. 8,4%, resp. o 7,9%). Primát počtu usmrcených mají sobotní nehody, kdy bylo usmrceno 78 osob, v pořadí četnosti následují pátky (63 osob) a pondělky (59 osob) atd. **Vyšší počet usmrcených registrujeme při nedělních a úterních nehodách - zvýšení o 10, resp. o 3 osoby.** V ostatních dnech byl počet usmrcených nižší než v roce 2003 a největší pokles usmrcených připadá na sobotní, středeční a páteční nehody - snížení o 21, resp. o 20, resp. o 19 osob.

Nejvyšší závažnost nehod (tj. počet usmrcených osob připadajících na 1 000 nehod) zaznamenáváme u sobotních nehod, kde tento ukazatel má hodnotu 9,1. Nejnižší hodnota připadá na středeční nehody – 3,5 usmrcené osoby na 1 000 nehod. Průměr ČR má hodnotu 4,9 usmrcené osoby na 1 000 nehod.

Nejvíce nehod v letošním roce bylo zatím v lednu – 16 848 a také květnový počet nehod překročil 16 000 hranici (16 266 nehod); nejméně nehod bylo zatím nahlášeno v dubnu – 15 227. Oproti loňskému roku byl počet nehod vyšší v lednu (o 828 nehod), v únoru (o 677 nehod), v březnu (o 1 914) a v květnu o 124 nehod; pouze dubnový počet byl o 258 nehod nižší. Nejvíce obětí na životech bylo při dubnových nehodách – 94 usmrcených osob, následuje květen s 93 usmrcenými osobami. Nejméně usmrcených bylo zatím v únoru – 56 osob. Počet usmrcených byl v porovnání s rokem 2003 nižší ve všech měsících. Nejvyšší pokles zaznamenáváme v lednu (-42 osob) a v květnu (-11 osob).

Nejhorším dnem hodnoceného období je zatím pondělí 23. února s 1 370 nahlášenými nehodami. Druhým dnem, který překročil hranici 1 000 nehod je také pondělí a to 9 února, kdy bylo registrováno 1 177 nehod. Nejhorším květnovým dnem byl pátek 21. května – 719 nehod. V průměru na jeden den hodnoceného období připadalo 523 nehod. Každé 2 minuty a 48 vteřin se na území republiky stala nehoda v silničním provozu.

Nejtragičtějším dnem hodnoceného období byla sobota 8. května, kdy při nehodách zahynulo 8 lidí. Ve statistických přehledech dále registrujeme letos tři dny se sedmi usmrcenými, deset dnů se 6 usmrcenými a 14 dnů s 5 usmrcenými. Na druhé straně máme 36 dnů, kdy zemřela jedna osoba a 15 dnů, kdy nepřišel nikdo o život (leden a únor shodně po 5 dnech, březen a duben po 2 dnech a v květnu jeden den – úterý 4. května). V průměru na jeden den hodnoceného období připadá 2,56 usmrcené osoby. K usmrcení jedné osoby dochází v průměru každých 9 hodin a 21 minut. Jedna usmrcená osoba připadá na každých 204 nehod.

Při nehodách zaviněných řidiči motorových vozidel z důvodu neumožnění nerušeného a bezpečného přejití vozovky chodci, přecházejícímu po vyznačeném přechodu, byli v roce 2000 (prvních pět měsíců) usmrceni 3 chodci, v roce 2001 a 2002 bylo usmrceno shodně po 12 chodcích. V roce 2003 došlo k poklesu na 4 usmrcené chodce, ale v letošním roce se opět počet usmrcených chodců zvýšil o 4 osoby na celkových 8 usmrcených. V roce 2004 bylo dále těžce zraněno 71 chodců (o 2 více než v roce 2003) a dalších 241 bylo zraněno lehce (o 15 chodců více).

Vývoj následků chodců na vyznačených přechodech od roku 2000 je v následující tabulce. Následky těchto nehod jsou zatím v porovnání se stavem před úpravou vyšší a vyšší je i o 58% počet těchto nehod.

<i>leden až květen</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>
<i>počet nehod</i>	205	372	343	285	305
<i>usmrceno osob</i>	3	12	12	4	8
<i>těžce zraněno</i>	55	70	86	69	71
<i>lehce zraněno</i>	155	305	248	226	241
<i>nezraněno</i>	4	7	8	3	3

Z celkového počtu 389 usmrcených osob bylo:

- 151 řidičů osobních automobilů
- 81 chodců
- 74 spolujezdců v osobním automobilu
- 27 cyklistů
- 24 řidičů na motocyklech
- 16 řidičů nákladních automobilů
- 5 spolujezdců v nákladních automobilech
- 3 řidiči malého motocyklu
- 3 spolujezdců na motocyklech
- 2 traktoristů
- 1 řidič mopedu

- 1 řidič jiného nemotorového vozidla
- 1 cestující v autobuse

V porovnání se stejným obdobím roku 2003 jsme zaznamenali pokles počtu usmrce-
ných osob v kategorii :

cestující v autobuse	o	23	osob
chodec	o	19	osob
řidič osobního automobilu	o	19	osob
spolujezdec v osobním automobilu	o	6	osob
cyklista	o	7	osob atd.

Naproti tomu se o 9 osob zvýšil počet usmrčených řidičů motocyklů a vyšší je i počet us-
mrčených spolujezdců v nákladních automobilech – o 1 osobu atd.

V porovnání s prvními pěti měsíci roku 2003 registrujeme nárůst počtu usmrčených pouze
u následujících kategorií viníků nehod:

- *u nehod zaviněných řidiči nákladních automobilů (+ 4 osoby)*
- *u nehod zaviněných řidiči ostatních druhů vozidel (+ 2 osoby)*
- *u nehod zaviněných řidiči motocyklů (+ 1 osoba)*

Nárůst počtu usmrčených se projevil především

- *u nehod, které se staly v dne za dobré viditelnosti (+ 20 osob)*
- *u nehod zaviněných nedáním přednosti v jízdě (+ 8 osob)*
- *u nehod, které se staly v neděli (+ 10 osob)*
- *u nehod, které se staly na rozbředlém sněhu (+ 10 osob)*
- *u nehod, které skončily srážkou s jedoucím vozidlem (+ 8 osob)*

V Praze dne 9. června 2004

Zpracoval : **plk.ing. Josef Tesařík a mjr. Petr Sobotka** , telefon: 974 834 384
Ředitelství služby dopravní policie Policejního prezidia ČR

